

באר בשדה

גלייזן תורני מבית המדרש דקהל שטפנשט • מהנעשה ונשמע במוסדות שטפנשט

באר חפרוה שרים

ילקוט מתורת רבותינו הקדושים ז"ע"א בפרשת השבוע

עדות בשמים ובארץ

וַיִּקַּח קִרְחַן (ר. א.) אֵיתָא בִּסְפָה"ק 'מַגְלָה עֲמוּקוֹת' וְכֵן הָיָה בִּבְעַל הַטּוֹרִים עַל פֶּסוּק 'הִנֵּה בַשָּׁמַיִם עֲדֵי וְשֶׁהָדִי בְּמִרְמוּמִים', כִּי הִקְבִּ"ה רָצָה שִׁיְהִי שְׁנֵי עֲדִים כִּי ה' הוּא הָאֱלֹקִים, 'בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתַּחַת אֵין עוֹד'. ע"כ לָקַח אֶת חֲנוּךְ לַמַּעֲלָה וְהוּא מַעֲדֵי כִי לַמַּעֲלָה 'אֵין עוֹד מַלְבּוֹד', וְקִרְחַן יֵרֵד חַיִּים שְׁאוּלָה וּמוֹעִיד כִּי גַם בְּאָרֶץ מִתַּחַת אֵין עוֹד מַלְבּוֹד, וְהוּא ב' הִנֵּה בַשָּׁמַיִם עֲדֵי וְשֶׁהָדִי בְּמִרְמוּמִים, 'עֲדֵי' - גִּימַט' 'חֲנוּךְ', 'שֶׁהָדִי' - גִּימַט' 'מִטְטָרֹן' עִם הָאוֹתִיּוֹת, עכ"ד ה'מַגְלָה עֲמוּקוֹת'. וְזוֹבָחָה יֵשׁ לַפֶּרֶשׁ הַפֶּסוּק 'הָאֵינּוּ הַשָּׁמַיִם וְאִדְבָּרָה וְתִשְׁמַע הָאָרֶץ אֲמִרִי פִי, שְׁפִירוּשׁ 'הָאֵינּוּ' הַמַּעֲשֶׂה שֶׁל חֲנוּךְ שֶׁעָלָה בַּשָּׁמַיִם לִהְיוֹת עֵד, וְתִשְׁמַע הָאָרֶץ הַמַּעֲשֶׂה שֶׁל קִרְחַן שִׁירֵד לְאָרֶץ לִהְיוֹת עֵד, וְהִרִיב' עֲדִים מַעֲדִים עַל יְחִזְדוּרֵי יח"ש.

(צמח דוד - דינוב)

בעבודת ה' אין די בהתבוננות צריך גם עשייה

וַיִּקַּח קִרְחָה (טז. א) איתא במדרש: לכו לקחו שנאמר 'מה יקחך לבך' והוא פלא! הלא כל מעשה אדם הוא ע"י מחשבות לבו המעוררות לעשותו. 'ויאמר משה בזאת תדעון כי ה' שלחני לעשות את כל המעשים

מוסדות שטפנשט באדץ הקודש

דחוב מהרש"ל ל 13 בני ברק

ז **מ** **נ** **י** **ת** **ש** **ו** **ב** **ה** **מ** **ש** **מ** **י** **ש** **י** **ן** **ב** **א** **י** **ם**

הקהל הקדוש מוזמן למעמד

תפילת רבים

בערב ראש חודש תמוז

◆ חודש ההילולא קדישא ◆

בציון הקדוש של מרנא הרה"ק הצדיק זיע"א

משה פונש

בבית העלמין נחלת יצחק גבעתיים

אוטובוסים חיונים

יצאו אי"ה

ביום ראשון כ"ט סיון תשפ"ו [14/6]

בשעה 14:00 מבני ברק

במסלול: מגן ורשא דרך התחנות רחוב רבי עקיבא - חזון איש עד למגדל המים ומשם לנחלת יצחק גבעתיים ציון הקודש

מקומות נפרדים לנשים

חזור כעבור שעה

הרשמה במקדד ההסעות 03-579-03-03

פטורה מן הציצית
כי תכלת מורה על
התבוננות ה' בלב, כי
תכלת דומה לים וים
דומה לרקיע ורקיע
דומה לכסא הכבוד,
ומתוך כך הוא מכיר
את קונו, אבל ציצית
מורה על עשיה, לכך
נאמר 'ועשו להם
ציצית' והדין אצל
ציצית תעשה ולא

האלה כי לא מלבי', ויל"ד אם אמר כי ה' שלחני, למה ללו להוסיף עוד 'כי לא מלבי'? אלא בהקדם התנדב"א, כתיב 'והתברך בלבבו לאמר שלום יהיה לי כי בשרירות לבי אלך' וכתב בהמשך 'מכאן כל המולול בנטילות ידים סימן רע לו' עכ"ל. והוא פלא! אלא כי למד זאת ממקרא הזה: 'אין התורה ניתנה בעוה"ז עולם העשיה, כי עיקר קיום התורה צריך להיות במחשבה וגם במעשה, בכוונת הלב ובפעולת ידים. זהו 'ואשא כפי אל מצותיך אשר אהבתי' שצריך לצרף נשיאת כפים מעשה ידים אל אהבת המצות, ואומרים בשעת נטילת ידים ששרמזם בנטילת ידים לעשיית המצות בפועל. זה היה הענין אצל קרה. שהוא החזיק עצמו לצאת את

בלב טוב אבל לא
במעשה המצות
בפועל, ולכך אמר
כי כל העדה כולם
קדושים ובתוכם
ה', די להם היות
השכינה שרויה
בלבם ותוכם טוב
לה', ולכך לקח
טלית שכולה
תכלת ואמר

054-8550732

STRENGTH TRAINING
WITH THE NEW
VOLUME 1000

סֵיק אֱלֹ טַרִישַׁת
מסכת עירובין - מסכת נדרים

החלטה זו אינה מהווה תחליטת מנהל המבחנים, והיא אינה מהווה תחליטת מנהל המבחנים, והיא אינה מהווה תחליטת מנהל המבחנים.

המחשבה חיה של כל איברי
הבהמה על ידי רב ושוחט מוסמך

Join the team!
 We're looking for people who want to make a difference in the world.
 For more information, visit www.earth.org or call 1-800-452-6261.

דבר מזהב
הוא אדום כחול
הוא אדום כחול
הוא אדום כחול
הוא אדום כחול
הוא אדום כחול
הוא אדום כחול
הוא אדום כחול

סיום למועד יום חמישי 18.6.30 | 19.30
באולם אוד בריכה שעל ידי סמונה גור
דיון ודוא 30 בבית

מחפשי תשובה חזק ומופלא
 את תשובתו תחפשו בלילה
 על דרך ארץ חזק ומופלא
 את תשובתו תחפשו בלילה

**אינו דומה
שמיעה לדאיה**

להתבונן **לחשוב** **לרשום** **לראות**

מן העשוי, והוא אמר פטורה מן הציצית. זה הוא ביאורו, ויקח קרח' לבו לקחו, היינו מה שרצה לצאת בלבו בלבד, זאת לקחו לעשות מחלוקת, מפני זה אמר לו משה 'כי ה' שלחני לעשות את כל המעשים האלה', היינו לעשות המצות בפועל בפעולת ידים על זאת שלחני ה' עם התורה מן השמים, ולא ניתנה למלאכים, רק בעולם הזה עולם העשיה דייקא, 'כי לא מלבי' ואי אפשר לצאת בלב טוב בלבד.

(הרה"ק רבי שאול ידידיה ממודיץ ז"ע)

קורח הלביש לכל הנועדים טליתות תכלת ולא הסתפק בשביל הליצנות בטלית אחת שילבש הוא

ויקח קרח מה לקח? טלית שכולה תכלת. כתב בספר 'בית ישראל' מהגה"ק רבי ישראל טויסיג ממאטרסדורף הטעם שהלביש קרח את כל ראשי הסנהדראות טליתות שכולן תכלת ולא היה די בטלית אחת שלו, לשחק על משה? אלא משום שקרח הביא אותם לידי כעס והתמרמרות בסיפוריו על משה והיה חושש שמא ע"י הסתכלות בציצית יסתלק מהם הכעס כדאיא בספר 'כף החיים' (סימן כד ס"ק כה): וכתב קיצור של"ה דיני ציצית (בהגה"ה דף ט"ל ע"ד) בהסתכלות בכנף הציצית טוב להסיר הכעס, וכן מרומז ד'כנף' בגימט' 'כעס' עכ"ל לפיכך הלבישם קרח טליתות שכולן תכלת ופסק להם הלכה שהן פטורות מן הציצית כדי שלא יסתלק מהם הכעס, ויעזרו על ידו למרוד במשה.

(תפארת בנין)

לא לרצות לתפוס את כל העולם

ויקח קרח (טו. א) מקשים כל המפרשים ובראשם רש"י ז"ל על מה לקח עמו קרח? והנה על פרשת קורח נאמר פרשה זו יפה נדרשת, והיינו כי תורתנו הקדושה רוצה שנדע במה היה חטאו של קורח כמו שנאמר 'ולא יהיה כקורח עדתו' ועלינו ללמוד את מהות החטא כדי שלא נשוב לכסלו. מובא במדרש שתינוק נולד עם יד קמוצה כי רוצה הוא לתפוס את כל העולם לעצמו, אולם תפקיד האדם בעולמו הינו לפתוח את ידו ולפושטה לאחרים, כאשר נולד התינוק הוא בבחינת 'מקבל', ובמשך ימי חייו עליו לעמול שישפיע לאחרים, וזהו 'ויקח קורח' קורח היה בבחינת 'מקבל' ולכן דרש הכל לעצמו.

(תפארת ישראל - הגר"י רבינוביץ שליט"א בהספדו על אביו הגר"פ זצ"ל ראש ישיבת תפארת ישראל רח"ל)

קרח לא הסתכל על שפלות עצמו רק על גדלות הבורא - וכאן נכשל

ויקח קרח (טו. א) פירש רש"י לקח את עצמו לצד אחד ויש לדקדק במלת 'אחד' הנראה מיותר, אלא אמרו חכמינו (ברכות ה) אחד המרבה ואחד הממעיט וכו'. וכולם ילמדו לעצמם למה יהיו המרבה והממעיט שוין? אמר אחד ילמדו עשרים שעות ואחד ילמדו שתי שעות איך יתכן להיות שקולים? ואמר, הפשט הוא כי צריכים לעבוד להש"ת עם שני בחי' של 'אחד', היינו, 'אחד המרבה' להרבות כבוד שמים ולהתבונן ולראות גדלות הבורא, 'אחד הממעיט' למעט כבוד עצמו ולהכיר שפלות ערכו. עבדות כזו חשובה וטובה היא בשמים, אכן קורח שהיה מגדולי הדור אחז דרכו בגדלות הבורא כי אמר כולם שמעו בסיני מפי הגבורה אנכי וגו' אבל המדה של שפלות עצמו לא היתה טובה בעיניו. זהו כוונת רש"י לקח את עצמו לצד אחד' היינו את אחד המרבה של גדלות הבורא לקח לעצמו, אבל את אחד הממעיט של שפלות עצמו לא היתה לפי רוחו ועצבו לו.

(הרה"ק רבי שאול ידידיה ממודיץ ז"ע)

כבוד חכמים

פי כל העדה כלם קדשים ובתוכם ד' ומדוע תתנשאו על קהל ד' (טו. א) כתיב בפר' אמור: לא יחללו את קדשי בני ישראל את אשר ירימו לה' וגו', דהנה בפסוק 'והכהן הגדול מאחיו' אמרו חז"ל

(וימא יח.) שיהא גדול מאחיו בה' דברים, ואם אין לו גדלה משל אחיו. דלפעמים אין הכהן עצמו גדול מאחיו, אבל כיון שנבחר לכהן גדול והעם חפצים בו והעלוהו לגדולה זוכה על ידם להיות גדול מאחיו, וכדאיא במדרש 'אפילו קצר ונעשה מלך נעשה ארוך' זה היה מחלוקת קרח על משה ואהרן באומרם, מה שזכיתם לגדולה למדריגה נשגבה, לא בכוח עצמכם כי אם מחמת שכל העדה כולם קדושים' אם כן 'מדוע תתנשאו על קהל ה' ' מדוע ההתעלות וגדלות שלכם הוא רק ע"י קהל ה', אמנם באמת יהיה איך שיהיה, בין אם פרנס הדור הוא קדוש מוחם, ובין שנתקדש לאחר שנתמנה פרנס הציבור כיון שבא לקדושה הגם שאין זה קדושת עצמו כי אם זכות הרבים תלוי בו, אסור לחללו ולנהוג בו בזיון, וזהו 'לא יחללו את קדשי בני ישראל את אשר ירימו לה' ' היא אזהרה לא לחלל ולפגוע במנהגי ישראל הגם שאין להם קדושת עצמם רק מה שבני ישראל הרימו אותם אעפ"כ צריכים להיות זהירים בכבודם.

(חומת אריאל - רבי יהודה לייב מלנצהוט ז"ע)

עלי ניח צדיק את ראשו

פי כל העדה כלם קדשים (טו. א) הנה בפר' ויצא כתיב 'ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו' אף שהיו שם י"ב אבנים כנגד י"ב שבטים בכ"ז לקח יעקב אבן אחת מאבני המקום וישם מראשותיו, פי' עשה אבן הראשה הוא שבט לוי, שממנו עתידין לצאת כהנים ולויים, אשר יעבדו בביהמ"ק, ואז במקום ההוא ממש התחילו האבנים מריבות, כ"א אומרת עלי ניח צדיק את ראשו (חולין צ"א:) פי' שכולם נתאוו לכהונה וכמ"ש בפרשתו 'כי כל העדה כולם קדושים' והאמת מלבד שיעקב אמר אח"כ 'אחלקם ביעקב ואפיצם בישראל' עוד כתוב על כללות בני 'ואתם תהיו לי ממלכת כהנים' דהיינו אלמלי חטאו וכן יתקנו לעתיד לבא בב"א.

(צמח דוד)

זה לעומת זה עשה אלוים

וישמע משה ויפל על פניו (טו. ד) איתא בחז"ל (סנהדרין ק:) אמרו מה שמועה שמע, מלמד שחשדהו באשת איש שנאמר (תהילים קו. טו) ויקנאו למשה במחנה. והנה בענין מחלוקת קרח על משה אמר רבינו הסב"ק רבי ישראל מהוסיאטין ז"ע כי לא יתכן להיות המחלוקת על משה עד שכל הדברים שעשה בלעם בפועל עברה בחינתם במחשבתו של משה ברגע כמימרא, ומיד העלה מחשבה זו לקדושה, שהלא אחז"ל (ספרי ברכה) ולא קם נביא עוד בישראל כמשה (דברים לה.) בישראל לא קם אבל באומות העולם קם, ומנו בלעם. ואיך השווה הלא ביניהם יש מרחק כה גדול? אלא מה שמשם היה בקדושה היה בלעם בקליפה, ומפני שזה לעומת זה עשה אלוים (קהלת יד) כל מה שעשה בלעם דברים מכוערים בפועל עלו לרגע במחשבתו של משה כדי להעלותם לקדושה ולפי"ז מובן מה שאמרו חז"ל (סנהדרין ק:) 'וישמע משה' שחשדהו מאשת איש. ותמוה הדבר, אלא קרח ועדתו שהיו באמת בעלי מדרגה הרגישו במשה באותו רגע כמימרא שעלתה מחשבתו זו על דעתו, אך הם לא טרחו להתבונן מה שיצא סופה של המחשבה, והתעללות לקדושה, ולא דנוהו לכף זכות. ולעומתם משה עבר את כל המחשבות והתגבר עליהם ותיקנם והחזירם לשורשם ונתגדל מעלה מעלה.

(הסב"ק הר"י מהוסיאטין ז"ע)

הטעם מדוע רק משה נפל על פניו

וישמע משה ויפל על פניו (טו. ד) יש להבין, הלא תלונתם היתה מכוונת גם לאהרן ולמה איפוא רק משה נפל על פניו. ולא הוא, אלא כששמע משה את טענתו של קרח 'מדוע תתנשאו' חשב בלבו שטענותיו צודקות, אולם מה עליו לעשות כאשר בשמים הסכימו לכך וסמכוהו בקרני הוד, לפיכך נפל על פניו כדי לכסות את קרני ההוד.

(רבי מאיר שפירא זצ"ל)

מדוע כמי-מריבה אזר משה חלציו והתפלל עבור בני ישראל וכאן נתרשלו ידיו

וישמע משה ויפל על פניו (טו. ד) מצינו בפיט תפילות גשם 'על הסלע הן ויצאו מים' (תפילות גשם). ולכאורה הוא עון ולא זכות? אלא כאשר משה רבינו שמע 'עין אשר לא האמנתם בי וגו' בודאי שב בכל נפשו בתשובה מאהבה, ונתהפך לזכות כדאי' (וימא פו) שע"י תשובה מאהבה זדונות נעשים לו זכויות, ולכן מזכירים זאת בתור זכות. ובהו יש לתרץ הקושיא על רש"י בפרשתו 'ויפל משה על פניו שכבר היה בידם סרחון רביעי' וכו' במחלוקתו של קרח נתרשלו ידיו, הלא גבי נחשים השרפים בפ' חוקת כתיב 'ויתפלל משה בעד העם', אלא שאחר מי מריבה בא משה לבחי' בעל תשובה, והרגיש בעצמו יותר כח ועוז שיוכל להתפלל בעדם, כדאיא (ברכות לד) במקום שבע"ט עומדין אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד.

(שארית מנחם - וישורא)

בשינה נמתקים הדינים'

בקר וידע ד' את אשר לו ואת הקדוש והקריב אליו (טו. ה) המדרש (במד"ר פ"ח) כותב ח"ל וישמע משה ויפל על פניו וידבר אל קרח בוקר וכו' ומקשה ע"ז שאמר בוקר ומבאר המדרש ע"פ דרכו, ועוד יש לתרץ כי בשינה נמתקים את הדינים ושאל אחד את רבינו הרה"ק ר' פנחס זצ"ל מפני מה באמת לא היה המתקן והשיב אם היה מתוקה שנת העובד אזי היתה להם טובה גדולה, אולם באמת לא נתנו שינה לעיניהם ותנומה לעפעפיהם כי כל הלילה מלאו פיהם בדברי ליצנות כמבואר ברש"י (פסוק י"ט. ט) ולזאת היה מה שהיה ה'יצילנו מזה אכ"ר.

הלילה הוא זמן לחשבון-נפש

בקר וידע ד' את אשר לו (טו. ה) כשנקהל קרח ועדתו על משה ואהרן בטענת 'רב לכם... וגו', אמר להם משה רבינו (ט"ו. ה:) 'בוקר וידוע ה' את אשר לו וגו'...' מסביר זאת הרה"ק רבי יצחק מוואראקי ז"ע ("בית יצחק"): "למה דחה אותם עד הבוקר? אלא בכל לילה בעת השינה נשמתו עולה למעלה ולפני שהאדם הולך לישון הוא עורך את חשבון נפשו ויש לו להרהר תשובה, ומשה רבינו ע"ה חשב כי עד הבוקר ירהרו בתשובה. אבל גם קרח ידע את זה, וזהו שאמר רש"י ז"ל שהיו נעורין כל אותו הלילה ועוברים מפתח לפתח ועסקו בדברי ליצנות וקישור על משה רבנו ע"ה כדי שלא יבואו להרהר תשובה."

אסור להיות פיקח מידי...

רב לכם בני לוי (טו. ז) כתב ברש"י הק' וקורח שפיקח היה מה ראה לשטות זו' מרגליה בפומיה דהרה"ק רבי דוד מלעלוב זצ"ל על דברי רש"י אלו, 'וקרח שפיקח היה - מה ראה לשטות זה, היינו, מה ראה לשטות זה להיות פיקח, ועמוק הוא. והיו צדיקים שאמרו ע"כ 'צו קלוג טאהר מען נישט זיין' [אסור להיות מידי פיקח...].

(שיח שרפי קדוש)

*

עוד היה הרה"ק רבי דוד מלעלוב אומר: אלמלא ידע קרח שאפשר לעבוד מאחורי התנור את אותה העבודה לה' שעבד הכהן הגדול לפני ולפנים, כי אז לא היה בא לידי המחלוקת שלו על משה רבינו ע"ה.

(ליקוטי דברי דוד)

וקרח שפיקח היה, מה ראה לשטות זה? אלא, עינו הטעתו

רב לכם בני לוי (טו. ז) מסופר בס' דברי דוד מהרה"ק אדמו"ר רבינו דוד משה מטשורטקוב ז"ע מביא כי בהיות אדמו"ר הק' רבי דוד משה זללה"ה כבן שש שנים היה לומד חומש עם פרש"י עם מלמד מיוחד. פעם אחת כשלמדו בפרשת קרח וקראו דברי רש"י על הפסוק 'רב לכם בני לוי'

המשך בעמוד 3

יומין דנשמתא

הרה"ק רבי אברהם המגיד מטריסק זי"ע ב' תמוז

ימי הפעוטות

הרה"ק ר' אברהם נולד בשנת תקס"ו לאביו הרה"ק מטשרנוביל, והיה חתנו של הרה"ק ר' יעקב אריה מקאמולא בנו של הרה"ק ר' מרדכי מנישחין, מסופר כי בהיותו בן שנתיים וחצי בשנת תקס"ח היה עם אביו בליאזני ושם שמע מהרה"ק ה'בעל התניא' דרוש עמוק בחסידות, ושנים רבות אח"כ היה אומר שהוא זוכר את הדרוש מילה במילה.

אין שכחה

פעם הבטיח למישהו שיתפלל עבורו, והוא א"ל שחושש שהרי ישכח, א"ל "אין שכחה לפני כסא כבוד" יהודי שנמצא תמיד לפני כסא הכבוד לא שייך אצלו שכחה... ואכן זכר המגיד בע"פ כל הש"ס וד' חלקי שו"ע, ופעם סיפר בעצמו לרבנים מסויימים שנוכחו לראות בגודל גדלותו בתורה סיפר להם כי אחרי חתונתו בהיותו סמוך לשולחן חתנו היה לו הרבה מאוד ספרים ובמשך תקופה ראשונה למד כל הספרים וב"ה הוא זוכרם בע"פ.

שפלות וענווה

ידוע היה בגודל שפלותו וענוותנותו, פ"א בליל סוכות עמד בפתח הסוכה זמן מה ואמר הן עכשיו אמרנו בתפילה ב"ה משול כחרס הנשבר שהאדם דומה לכלי חרס וא"כ איך אכנס לסוכה הרי אין מכניסין כלי חרס לסוכה, - אך אח"כ נמלכתי בדעתי הן חז"ל אמרו כלי חרס אין לו תקנה אלא שבירה וא"כ ע"י שיש לנו לב נשבר ונדכה אלקים לא תבזה ונוכל ליכנס לסוכה.

מידת הסבלנות

פעם בראש השנה כשהיטב לשולחנו ומסביבו עמדו אברכים על איצטבאות לראות את עבדו"ק, ואחד האברכים כשקיבל מנת מרק נשמש הצלחת מידו ונשפך המרק החם על בגדי היו"ט החדשים של המגיד מטריסק, וכולם תלו עיניהם לראות מה יעשה, והוא לא זז ממקומו רק וגביה עיניו הקדושות אל הגבאי ואמר בפשטות "נו, הביאו לו עוד צלחת מרק במקום זה שנשפך לו".

מי העשיר?

פעם פנה לעשיר גדול שהיה קמץן מופלג ושאלו מדוע אינך נותן צדקה לעניים א"ל העשיר כי עדיין לא מצאתי את העני הראוי ליתן צדקה, השיב לו המגיד מן השמים לא חפשו את העשיר הראוי ליתן לו רק נתנו לך ואילו אתה מחפש את הראוי.

שוב פעם שאל לעשיר למה אינו נותן צדקה, א"ל כי העניים מבזבזים כסף הצדקה ומפזרים ממון כעשירים, א"ל המגיד כי חסיד א' עמד פעם לפני ב"ד של מעלה והתנצל על חטאיו כי היתה לו אשה רעה שהסיתה אותו, שאל הקטיגור וכי איך אפשר להתפתות לאשה, ואמר לו הסניגור כי גם אתה היית מתפתה לאשה, ושלחו את הקטיגור לעזרה"ז שישא את האשה ויראו עם מי הצדק, - ואף אתה, המשיך המגיד, אם תקטרג על העניים לא יהיה ברירה אלא לשלוחך שוב לארץ כעני ונראה איך תתנהג.

חן וכבוד

פעם שאלו אחד אדם נכון וצריך לעשות השתדלות למצוא חן בעיני פריץ פלוני כדי שיהיה לו אצלו פרנסה כמו שיש לאחרים שנשאו חן בעיניו, אמר לו כי כתיב בתהלים "חן וכבוד יתן ה'", ולכאורה הרי הכל הוא מאת ה', אלא הפירוש הוא דבכל הדברים אף שהוא מאת ה' צריך האדם לעשות השתדלות ואז יעזרהו ה', אבל לענין "חן וכבוד" א"צ לעשות שום השתדלות למצוא חן רק הקב"ה יתנם, וזהו חן וכבוד יתן ה', ויבירו שיתן לו ה' חן בעיני האדון.

שכינה מדברת מתוך גרונו

דברי תורתו נדפסו בספר מגן אברהם, ודבריו עשו רושם בלב השומעים ורבים השיבו מעוזן כמו שכותב בעצמו בהקדמה, והרה"ק ה'שפת אמת' אמר שצריך למשכן את התפילין דר"ת לקנות ספרו, ומסופר שפ"א היה אחד מבני הרה"ק מקאמולא אצל שולחנו ואחר דברי תורתו ראה ששואל הרה"ק מטריסק לבנו משהו והוא עונה לו כן והמגיד אומר אח"כ א"כ אפשר לברך, ואח"כ הלך לברר מה שאלו אביו, אמר לו הבן כי אתם הרי לא תאמינו לי, א"ל

אני יאמין לכל מה שתאמרו, וסיפר לו כי אביו שאלו אם כבר אמר תורה... וכשעניתני כן אמר שא"כ אפשר כבר לברך.

עבודת מיעוט אכילה

כנודע היו כל הצדיקים הקדושים בני המגיד מטשרנאביל זי"ע ממעטים מאוד באכילה, אולם המגיד הקדוש מטריסק היה מופלא בהנהגה זו, שמשבת לשבת לא היה אוכל ושותה מאומה, וזה אשר היה מאכלו בשב"ק, בליל שבת קודש בצע פרוסת המוציא מחלה גדולה, וממנה הוציא בקצות שני אצבעותיו פירור קטן והכניס לתוך פיו הקדוש, עד שמחמת רוב קוטנו של הפירור לא היה ניכר בפרוסת המוציא שום חסרון כנ"ל, אחר כך הביאו לפניו קערה של דגים, שממנה הוציא את הגלגל הלבן של העין והכניסו לפה, לאחר מכן שתה מעט חלב בכוס קטנה של י"ש, ובזה הסתיימה סעודתו שעליה בירך ברכת המזון במשך כשעתיים, ואמרו עליו צדיקים שלא היה אומר הרחמן הוא ישלח לנו את אליהו הנביא וגו' עד שראה את אליהו הנביא. וכסדר אכילתו בלילה, כך היה גם סדר אכילתו בסעודת היום ובסעודה שלישית, לא פחות ולא יותר, ומזה היה שבע עד לשבת הבא.

סיפר הגה"ק בעל השפע חיים זי"ע: כששב זקני הקדוש מגארליץ זי"ע מלהסתופף בצל קדשו של הרה"ק המגיד מטריסק בעל מגן אברהם זי"ע, נענה ואמר: עתה נוכחתי לראות שאדם יכול לחיות בלי אכילה.

להביא לימות המשיח

דרכו היה לומר באמ"ק רמזים על ביאת המשיח על השנה הזאת שהיה אז, - ופעם כשעבר השנה ומשיח לא בא שאלוהו מקורביו ע"ז, והשיב להם דהנה איתא בגמ' (קידושין לב) אם רואה אדם אביו עובר על דברי תורה לא יאמר לו אבא עברת על דברי תורה, אלא יאמר לו כך כתוב בתורה.

לכן גם בענין ביאת המשיח כיון שאני רואה מצב ישראל ברוחניות וגשמיות וכי כבר באו מים עד נפש ונחץ מאוד לקרב ביאת משיח צדקנו, אני אומר לאבינו שבשמים: אבא כך כתוב בתורה רמז שיבוא משיח בשנה זו ואני מתפלל שיהיה לרצון אמרי פי ויקרב ביאת משיחנו בב"א. (חסיד טשרנוביל דרו"ן עמ' 128)

המשך מעמוד 2

נאמר בו 'פנים אל פנים אדבר בו' ואתה פה עמוד עמדי' וכן הוא להיפך: לפי הגיאות כן מסתלק ממנו רוח אלקים השוכן בקרבו, ואם מתגאה מאד אז מסתלק ממנו גם הנפש, ונשאר בבחי' מיתה, וזה שאמר להם משה המעט מכם כי הבדיל וגו' וכי בכם כבר אותה ענוה המתאימה לדרגת הלויים עד שהנכם שואפים לדרגת יותר נעלית ובקשתם גם כהונה? אין זאת אלא גאווה! אבל אהרן לפי שהיה בוש והיה בו ענוה יתירה, לכן נבחר.

(הגה"ק רבי חיים יוסף ברוקשטיין מפוסטין)

איך ראו שאהרן הוא קדוש ה'

ואהרן מה הוא פי תלינו עליו (טו. יא) כתב הגה"ק רבי מאיר שפירא צוק"ל: מורי הגאון ר' מאיר אריק ז"ל אבד"ק טורנא ביאר הענין על פי דברי הגמ' בעירובין 'אדם ניכר בכיסו בכוסו ובכעסו', והכא לא הכירו את אהרן 'בכיסו' כי כל אחד היה לו עומר לגולגולת בשוה, וגם 'בכוסו' לא היה ניכר דקיימא לן 'שתוי יין אסור לעבוד עבודה' לכן לא היה אהרן יכול לשתות כל כך, א"כ נותר

מאהרן קדוש ה'. ומה גם שאמר לו משה 'אתה וכל עדתך הנועדים על ה' (טו. יא) ואיך יבא לחלוק עליו ית"ש אחר שהכיר גדלותו ית', ועל זה תירץ רש"י ז"ל 'עיניו הטעונו' עינו דייקא בלשון יחיד, כי העין השנייה שצריך לראות בה שפלות עצמו הוא הטעונו לראות בה שלשלת גדולה יוצאה ממנו, וזה גרם לו להקהל על משה ולאבד טובה הרבה.

(דברי דוד - טשורטקוב)

כמידת הענווה כך מידת הדבקות

המעט מכם... ויקרב אתך ואת כל אחיך בני לוי אתך ובקשתם גם כהנה (טו. ט) וקשה מדוע לא יבקשו עבודה יותר גבוהה בעבודת ה' הנה חז"ל אמרו על גסי הרוח אין אני והוא יכולים לדור דאין הקדושה שורה אלא במי שמקטין א"ע, ולפי הביטול כן הקדושה שורה עליו, אם האדם מקטין א"ע קצת, זוכה לינפש ואם מקטין א"ע יותר וזכה ל'רוח', עד אז הוא עניו מאוד וזכה ל'יחידה' ואז הוא דבוק ממש אל הבורא, ולכן משה שנאמר בו 'והאיש משה עניו מאד' זכה לבחי' 'יחידה', וע"כ

(טו. יא) וז"ל: וקרח שפקח היה, מה ראה לשטות זה? אלא, עינו הטעונו. שאל הילד (אדמו"ר) מהמלמד שלו והלא ב' עיניו היו לו לקרח, והיה מן הראוי שיכתב בלשון רבים 'עיניו הטעונו' ומה טעם כתב רש"י בלשון יחיד 'עיניו הטעונו'? וכשלא ידע המלמד לענות לו, אמר לו אדמו"ר פירוש הדבר, כי לכאורה היה די לו לאדם בעין אחת כי גם כך היה יכול לראות כל הנצרך לו, ולמה נברא בשתי עיניו? והטעם כי עין אחת נתנה לו שיראה בה גדולת הבורא, והעין הב' נתנה לו שיראה בה שפלות עצמו, כי כשיכיר היטב בגדולת הבורא ובשפלות עצמו יזכה לעבוד את השי"ת באמת, וזה גרם לקרח שיחלוק על משה, אף שזכה להשיג עוצם גדולת הבו"ה אך מתוך שלא ראה שפלות עצמו ואדרבא ראה שלשלת גדולה יוצאה ממנו, שמואל ששקול כנגד משה ואהרן, וזה גרם לו שיחלוק על משה. וזה כוונת רש"י 'קרח שפקח היה כוונתו שעינו האחת היתה פקוחה, לראות בה גדולת ומעלת הבורא, מה ראה לשטות זה לחלוק על משה אדון הנביאים. ולקחת הכהונה

הזה, אין ראייה ממה שנזכר שמו. ולא קשה ממה שכתוב אחר בליעת קרח (במדבר י. ה) 'ולא יהיה קרח ועדתו וכו' כי יש לומר שזה מאמר משה רבינו ע"ה שכתב כן הטעם, אבל לא מאמר השם יתברך, אך יש לומר עוד בכוננת הזוהר שזהו רק אם נזכר לשבח ולטוב כמו צלפחד, ששיבח השם יתברך דברי בנותיו (במדבר כז. י) 'כן בנות צלפחד דוברות' אז הוא סימן טוב.

(שפת אמת)

עדת קרח יצאו למלחמה בגדולי וצדיקי הדור

ותפתח הארץ את פיה ותבלע אתם ואת בתיכם ואת כל האדם אשר לקח (טז. לב) מפורסמת הקושיא במס' בבא בתרא: כשהראה לו האי טייעא לרבה בר בר חנא בלועי דקרח, שמע שהם אומרים 'משה אמת ותורתו אמת והן בדאין' והלא היה צריך לאמר ואנחנו בדאין? ויישב זאת הגה"צ רבי מאיר שפירא זצ"ל דבני קרח בראותם שאם יצאו בגלוי במלחמת תנופה נגד התורה, לכן הם מפלה מוחלטת, כי הרי מי ישמע להם, ולכן הם מתחכמים ואומרים כי לא ללחום עם התורה"ק כוונתם, כי אדרבא הם חפצים להחזיקה ולהצילה מידי ה'שקרנים' כמו שהם קוראים לצדיקי וגדולי הדור, והם קוראים 'משה אמת ותורתו אמת' רק 'הן בדאין', כלומר כל אלה המחזיקים האמיתיים של חקי התורה עושים זאת רק מחמת צביעות, ומסיים

המשך בעמוד 7

כשהחוטא הוא יחיד ונפרד מכלל ישראל אפשר ללמוד זכות עליהם

הַבְּדִילוֹ מִתּוֹךְ הָעֵדָה הַזֹּאת וְאֶכְלָה אֹתָם כְּרָגַע (טז. כא) כתב ב'תולדות' לבאר את הפ' 'הבדלו מתוך העדה הזאת ואכלה אותם כרגע' (טז. כא) והוא ענין כמו חטא עכן שאיש אחד חטא, ונאמר (יהושע י. יא) 'חטא ישראל' כי הכל אחדות אחד וכו', וזה היה טענת משה רבינו ע"ה 'האיש אחד יחטא ועל כל העדה תקצוף' (טז. כב) הכוונה, מאחר שהוא אחד דייקא, שנפרד מן הכלל כנ"ל, אם כן איך שייך טעם הנ"ל שיתפשט חטא של האיש שהוא בכללות העם, דכל זה שייך כשיש אחדות, מה שאין כן בפירודם. נמצא חומרו קולו כי חומר העבירה של הפירוד גורם להקל שלא יענשו כללות ישראל עבור איש אחד שחטא, מאחר שנפרד מהכלל, והודה הקב"ה לדבריו.

(תולדות יעקב יוסף)

כשה' מזכיר שם האדם - במובן חיובי - סימן שנתכפר לו

וַיַּעַל מֶלֶךְ מִשְׁכַּן קֶרַח דָּתָן וְאַבְיָהִם (טז. כז) איתא בזוהר הקדוש 'כיון דאיכר קודשא בריך הוא שמיא דצלפחד ידע משה רבינו ע"ה שנתכפר לו'. וקשה שמצינו שנזכרו שמות של הרשעים כמו שכתוב (במדבר טז. כד) העלו מסביב וכו' קרח דתן ואבירם, והלא לא נתכפר להם אז? ונראה כי כלל זה של הזוהר הוא דווקא אחר מיתת האדם בעל העבירה, אם הקב"ה זוכרו בשמו, סימן שניתקן, אבל בעודנו בחיים בעולם הבחירה דהיינו עולם

רק 'בכעסו' היה יכול להיות ניכר, אך מיהו אשר יוכל להביא את אהרן לידי כעס? לכן אמר משה רבינו ע"ה 'ואהרן מה הוא' כשתצרו להכיר את אהרן מה טיבו 'כי תלינו עליו ותנסו להביאו לכלל כעס, ואף על פי כן לא יכעס, אז תראו כי אהרן הוא קדוש ה'.

מחלוקת 'חצרות' - כבר היה לעולמים

פי תשַׁתֵּר עֲלֵינוּ גַם הַשֹּׁתֵר (טז. יג) הנה רש"י מפרש בפסו' הראשון בספר 'דברים' על התיבה 'חצרות' - במחלוקתו של קרח ונראה לפרש בדרך צחות כי תמיד היו מחלוקות בין 'חצרות' חסידים, והיינו כי קרח גם הוא התאוה לעשות לו 'חצר' ולחלוק על משה רבינו ע"ה לכך יפה נקראת מחלוקת קרח 'חצרות'.

(עטורי תורה)

שגב הזכות של המהנה את הצדיק

לא חמור אחד מהם נשאתי ולא הרעתי את אחד מהם (טז. טז) התנצל משה רבינו ע"ה לפניו ית' שלא יענשו עדת קרח בזה העולם ולימד זכות עליהם באמרו 'לא חמור אחד מהם נשאתי' (טז. טז) דהנה כן הוא המהנה תלמיד חכם וצדיקים מנכסיו אז ההנאה הזאת תביאנה שלא במהרה הוא חוטא להיות רשע גמור, לכפור בתורה חלילה, וזהו שאמר 'לא חמור' כו' כלומר אני גרמתי להם זאת שעל ידי שלא לקחתי מהם זה גרם להם שחטאו, כי אילו הייתי נהנה מהם היתה זכות זו מגינה עליהם בלבתי יחטאו.

(נועם אלימלך)

סיפור / הוי דן כל האדם לכף זכות סיפור מחיי הרה"ק ה'מגן אברהם מטריסק'

אל האכסניא לפייס את העני ולרפאותו ולפצותו על כל מה שעשו לו.

אולם בהגיעם לאכסניא ראו כי כבר נחלה העני החלש והמסכן מרוב המכות שקיבל, ותיכף קראו לרופא שירפאהו, אולם במשך הזמן התדרדר מצבו עד שרח"ל שבק חיים לכל חי, כי היה איש חלש והמכות שקיבל הרסו את בריאותו לגמרי ללא תקנה ה', והעשירים האלה לא ידעו את נפשם מרוב צערם ויגונם כי שבר על שבר והושברו, מלבד שבזיו וחשדו באדם כשר עוד היכחו והרגוהו, והשאירו את אשתו אלמנה ובנו יתומים, והתהלכו עטופי יגון ולא מצאו מנוח לנפשם מרוב צערם וחרטתם.

בצערם כי רב פנו אל רבם הק' המגיד מטריסק לבקש ממנו שיתן להם איזה תיקון לנפשם האומללה, ואמר להם המגיד מטריסק כי עצם הצער הנורא והחרטה העמוקה שיש להם זה לבד להם לכפרה, ועוד זאת יעשו שמעתה יפרנסו את בני ביתו, אשתו וילדיו של הנפטר, ברחבות ובפאר בדיוק כמו שמפרנסים את בני ביתם שלה, וגם יחתנו את כל בניו ובנותיו ממש כמו שמחתנים את בניהם ובנותיהם שלהם.

ולבד מכל זאת, ציוה להם לילך בגלות במשך שנה תמימה ממקום למקום ובגמר השנה עליהם לכנס את כל בני העיר מנער ועד זקן טף ונשים, ולספר את כל הסיפור הנורא, וע"י הבושות והבזיונות שיהיה להם מזה, וגם ע"י הזיכוי הרבים שילמדו כולם מזה מוסר השכל האיך צריך לדון את כל אחד לכף זכות ולא לחשוד ח"ו בכשרים אפילו באופן שנראה כמעט ברור שאכן החשד הוא נכון, כל זה יהיה להם לכפרת עונם הנורא ותיקון לנפשם.

וזאת היתה האסיפה הגדולה שנאספו כולם ע"י אלו שבאו לספר כל הסיפור הזה בפקודת הרה"ק מטריסק, ותתוהו העיר כולה מהסיפור הנורא ולמדו לדעת כי אכן צריך לדון את כל א' וא' לכף זכות בכל אופן שהוא.

ושאלוהו אם הוא מוכן שיבדקו בבגדיו וכיסיו, והוא אמר שהוא מוכן שיבדקוהו כי לא נגע בכסף שאינו שלו, ואכן לקחוהו ובדקו בכיסיו ולא מצאו כלום, אולם כשהורידו ממנו את מעילו ראו בתחתית המעיל שתפור לו שם צרור של מאתים מטבעות, בדיוק כמספר שנעלם להם, אולם הוא הכחיש ואמר כי לא גנב כלום והכסף שלו, אולם הם ברוב כעסם צעקו עליו והתחילו להרביץ לו כי לא העלו בדעתם שהעני הזה יש ברשותו כסף שלו.

ובאמצע עוד נכנסה בעלת הבית ושאלה אותם אולי החוט שתפר בזה את הכסף היה חוט אדום ואמרו לה שאכן החוט הוא אדום, והסבירה להם בעלת הבית כי עתה נודע לה גדול רמאותו של העני, כי בערב ש"ק בא אצלה וביקש חוט באמרו לה שהוא רוצה לקשור את צרור בגדיו, והיא בתומה סברה שכן הוא ונתנה לו, אכן עתה מוכן לה הדבר כי הלך לגנוב הכסף ולקשור אל מעילו, והם בשמעם זאת ממנה גברה בהם כעסם והיכו אותו מאוד ברוב כעסם על כפיות הטובה שלו, שבמקום להודות להם על גדול הטובה שעשו עמו עוד הוא מעיז לגנוב, ולהכחיש אח"כ, וכאשר נרגעו ונסעו לדרכם השאירו אותו שם נאנח וכואב מעוצמת המכות והבזיונות.

אולם תיכף למחרת בהיותם באמצע הדרך קיבלו מברק דחוף מבייתם שם מודיע להם אחד מבני ביתם כי היות שלפני נסיעתם ממש הוצרכו בדחיפות לסכום של מאתים מטבעות והוציאו את צרור הכסף מן השק וכדי שלא ידאגו כשיספרו את הכסף ולא ימצאום ע"כ שלחו מברק להודיע להם שלא ידאגו על כך.

ויהי בקראם את המברק חשכו עיניהם ונקרע לבם לקרעים על שחשדו ובזיו את העני, ועכשיו נתברר להם כי אכן היה זה כספו אשר חסך לו אצל בעה"ב שלו ומשום מה לא עלה על דעתו לומר להם זאת לפני שבדקוהו, וליבם התמלא בחרטה ועגמת נפש על כל מה שעשו לו, ותיכף הפכו את פניהם לחזור

סיפר הגה"ח רבי אפרים פישל רבינוביץ ראש ישיבת רח"ץ זצ"ל כי זקינו הגה"ח ר' יהושע אשר רבינוביץ עלה בילדותו לארץ ישראל עם אביו הגה"ח ר' אריה מרדכי, ובדרכם לארץ ישראל ביקרו בחצה"ק של צדיקי הדור להתברך מפיהם ולהיפרד מהם, והיו גם בטריסק אצל המגיד מטריסק, ובהיותם שם ראו דבר פלא, כי כל קהל העיר אנשים נשים וטף נאספו כולם לבימה"ד קהל גדול מאוד ועלו ב' אנשים על הבימה וסיפרו את סיפורם לפני כל הקהל, וזה היה דבר הסיפור:

שני האנשים האלו היו שותפים בעסק והיו עשירים גדולים ומכובדים בעיר, פעם נסעו מן העיר לרגל מסחרם למקום רחוק, ולקחו אתם שק מלא בצרורות של כסף כדי שיהיה להם במה לקנות סחורה ואח"כ ימכרוהו ויעשו הון רב, ובאמצע הדרך ראו יהודי עני אחד שהיה הולך ברגל, שהיה בדרך לביתו אחרי שהשתכר כמה שנים למלמד אצל בעה"ב א' כדי שיהיה לו לפרנס את בני ביתו שהיה מצב פרנסתו דחוק במאוד, וכיון שהיה לו חבל על הכסף הלך ברגל, וכששאלוהו ב' העשירים להיכן הוא הולך וענה להם אמרו לו העשירים שנוסעים הם בדרכו אשר הוא הולך ע"כ יקחוהו על עמם בעגלה, העני הודה להם על כך ועלה על העגלה.

באמצע נסיעתם כאשר הגיע שבת קודש נעצרה העגלה ליד אכסניא אחת וירדו שם לשובות את השבת, והעשירים אמרו להעני שהם יקחוהו עמם על חשבונם אצל בעל האכסניא ויאלץ וישן ביחד אתם, ושוב הודה להם העני על כך ונכנס לאכסניא.

במוצאי שבת קודש לפני שיצאו שוב לדרך בדקו העשירים בשקם וספרו את צרורות כספם, ומצאו כי צרור אחד של מאתים מטבעות כסף נעלם להם, התחילו לשאל ולחפש, אולם לא מצאו, ונפל להם החשד על אורחם העני המלמד אולי המד בהכסף, וישאלו אותו על כך, אולם הוא הכחיש מכל וכל, אמנם כאשר ראו שאינם מוצאים בשום אופן את הכסף החליטו שכנראה בכ"ז הוא לקח את הכסף

מצבות מספרות

מאוצרותיו של הרב אברהם יעקב סלמון שליט"א
רב דקה שטפניט

מראה כללי של בית העלמין
בברלאד

יצויין כי בברלאד קיימים עוד
2 בתי עלמין ישנים אותם עדיין
לא ביקרנו ותיחקרנו ויתכן ששם
נטמן רבי ראובן לנדא זצ"ל כמו
גם רבה המפורסם של ברלאד רבי
שמשון טענין זצ"ל בעל שו"ת זיו
השמש שאת מקום קברם עדיין
לא מצאנו

חכמי
רומניה

הגאון החסיד רבי ראובן לנדא זצ"ל רבה של 'פודו-טורק' רומניה

נסתלק כ"ט סיון תרמ"ג ומנו"כ בבית העלמין דעיד באדלעד

ונכד של הרב הק' המפורסם מו"ה ארי' ליב
מאיספאלי זצ"ל הנקרא בפ"כ 'איספאליר זיידא'.
'הסבא משפאלי'

בשדה הספר - בשדות החכמות

חיבוריו הראשונים היו בחכמת התכונה והמדידה,
יש להן לחכמות אלו השלכה ישירה גם על כמה
מקצועות בהלכה, כגון קביעת החודש והמועדים,
עירובין כלאים ועוד.

בשנת תרמ"ב הדפיס רבי ראובן לנדא בטשרנוביץ
חיבור בן שני חלקים: "ספר מהלך הכוכבים, בו
יבואר כל שיטות תוכנים וגם ביאור לוחות התכונה
שחיברו תוכנים הקדמונים והאחרונים ומקום
מוצאו של כל אחד מהלוחות אילו עפ"י חכמת
המשולשים. וגם יבואר בו סדר החשבון עפ"י
לוחות הנ"ל לידע על ידם רגע תקופה אמיתית

הוא דחה אותן באדיבות בהיות ידוע כי כרב בעיר
גדולה לא יוכל לעסוק בתורה כשאיפת ליבו. כל
ימיו סבל יסורים ומיחושים ממחלת מעיים ועם זה
התגבר על יסוריו ועסק בתורה. היה בעל צדקה
עצום וגם מעט כספו שנתר לו ממשכורתו הדלה
פיזר לאביונים.

מגזע הקודש

רבי ראובן סגל לנדא, היה ידוע: "שהוא נכד
איש האלוקים המפורסם קדוש וטהור צי"ע רבינו
יהודה ליב זצ"ל משפאלע הנקרא ה"שפאלער
זיידא" כמפורסם, וכאן אכן מתברר, שהיתה
במשפחה ידיעה שהם מצאצאיו של הסבא
משפול.

וכן, בהקדמה לספרו 'דגל מחנה ראובן', כותבים
על רבי ראובן, זכות אבות עמדה לו, כי היה ניין

בעיר פודו-טורק (פונדז'שט - פאדיטאק) שימש
ברבנות כארבעים שנה רבי ראובן לנדא חתנו
של הגאון הגדול רבי יוסף לנדא זצ"ל. [אודותיו
בבאר בשדה גליון 101] (וכנראה גם קרוב משפחה, שינה
שם משפחתו אחר הנישואין קראו לו סג"ל). שהיה ידוע
ומפורסם כגאון עולם ושימש כרבה של יאסי והיה
מפורסם כאחד בני היכלא של מרן הסב"ק מרוז'ין
זי"ע. והיה מאוד מעריץ ומחבב את חתנו רבי
ראובן. ובספרו שו"ת ברכת יוסף אהע"ז בסימן נב,
מופיעה תשובה אליו ובה כותב: לחתני ידידי הרב
ה"ג החריף ובקי בחדרי תורה וי"ד הוא אוצרו
מוה' ראובן נ"י אבד"ק פאדיטארק.

כל ימי חייו היה שקוע בתורה ולרוב היה מסוגר
בחדרו בתורה ועבודה ולן בעמקן של ד' אמות של
הלכה. במשך השנים הגיעו אל שולחנו הצעות
רבו לכהן כרב וריש מתיבתא בערים גדולות אך

דבקות בצדיקים

בסוף ספר "דגל מחנה ראובן, י"ל ע"י המחבר שהיה נכד רבינו הק' רבי יהודה ליב משפאלע הנקרא "הסבא משפאלע". בסוף הספר מופיע 'תולדות יוסף' לתולדותיו. היה נצר מגזע הסבא קדישא משפאלא, וחתן רבי יוסף לנדא אב"ד ליטין ויאס, היה קשור ודבוק ברבותיו הק' מרן הסב"ק מרז'ין ואח"כ אצל נכדו האדמו"ר הראשון מביאווש. על גודל יראתו והתבטלותו בפי רבותיו מסופר כי בכל עת בואו לקבל פני רבו בביאווש לא הרהיב בנפשו עוז להכנס מיד לקודש פנימה, אלא היה יושב קודם שבוע שלם ועוסק בתורה בקרב העם - שאר היושבים בחצר הק', ורק אח"כ היה נכנס בחיל ורעדה אל הקודש פנימה.

רבי ראובן שימש כרב ואב"ד והעמיד את כל צרכי הדת על תילם כך במשך ארבעים שנה ושמר על משמרת הקודש. נלב"ע בליל שבת קודש כ"ט סיון תרמ"ג ומנו"כ בבית העלמין דעיר בארלעד

בנו הגדול היה הג"ר מנחם מנדל לנדא אב"ד מארזען נלב"ע בימי עלומיו בחיי אביו, שאר בניו לא כיהנו ברבנות, ועל כסאו עלה גיסו הג"ר מתתיהו לנדא. בנו של רבי מנחם מנדל היה הגביר הנגיד רבי חיים דוד מארדיטשוב-קיוב ובנו היה רבי אליעזר משרנובויץ.

גיסו ממלא מקומו

שאר בניו של רבי ראובן לא כיהנו ברבנות, ועל כסאו עלה כאמור גיסו הג"ר מתתיהו לנדא. שקשר עליו מספד תמוררים בהספדו שנדפס בסו"ס דגל מחנה ראובן וז"ל באות ח' שם:

מחויבים אנחנו כולנו כאחד לעורר אבל ובכי והספד כהלכה על הסתלקות גיסי יקירי הגאון המנוח מו"ה ראובן סג"ל זללה"ה אשר נודע בשער בת רבים רב גודל צדקתו ופרישותו ושקידתו בתורת ה', שם לילות כימים, וכל ימיו היה כלוא בבית ביחידות וכל מגמתו לעסוק בתורה ועבודה, וכל יום ויום טבל במקוה ולא סעד לאכול לחם רק בשבת ויו"ט. פזר נתן לאבינונים. ורוב ימיו היה חולה מעיים באופן שלא הנהג כלל מעוה"ה, וערך ארבעים שנה היה רב ומורה צדק דפה 'פאדוטרק' וכל העיריות הגדולות דמדינתנו בקשוהו לעשרהו בכתר הרבנות ולתת מהודו עליהם, להאיר אור תורתו בתוכם ולא רצה להולמתו, ופנה אליהם עורף, מיראתו שבעיר גדולה יתבטל מעבודת הש", אשר זה היה כל מגמתו ותשוקתו, והיה נמאס בעיניו כל עניני עולם הגשמי, ובשעת תפלתו בערב ובוקר היה סגור ומסוגר בחדר המיוחד לו לתורה ועבודה, ואף גם בעת שבאתי לצל קורתו להתראות פנים אל פנים כי נפלאה האהבה שהיה בינינו כידוע לכל, בכל זאת חילה פני לצאת מחדרו בעת תפלתו הטהורה, ואני בתומי הלכתי למלא שאלתו בזה. ובשנה העברה הייתי בימי החורף בצל קורתו ובא שאלה על 'אוחא' ואמר לי שאראה את השאלה ולהורות ובדקתי בסכין ונסתפקתי על נקב במעיים אם היה ניקב מחיים או שנעשה בסכין ופלפלנו הרבה בזה, עד שנגמר הדין בינינו להטריף, ושאל את הילד השואל של מי האוחא הזאת והשיב מאמו המוכרת חלב, ונתן לו שני פראנק שיתן לאמו ולומר שיקח חלב מאתה, ושמוח שמחה גדולה, ונתן שבת והודאה להש"י שהזדמן שלקח ממנו בעד האוחא, ואמר לי שכמה פעמים יש לו יסורים גדולים שרוצה לשלם בעד העוף שמטריף, ואינם רוצים ליקח מאתה. והנה לספר עוד בשבחו כח מי יכול וגם תקצר היריעה

אהל קברו של הגאון הרב אחיעזר זצ"ל רבה של בארלעד

שער הכניסה לבית העלמין בברלאד הנמצא על הכביש הראשי בואכה ברלאד

שלט הכניסה לעיר בארלעד הממוקמת כ-150 ק"מ מבוקרסט וכ-2000 ק"מ מיאסט

ורגע מולד או ניגוד אמיתי של כל חודש. וגם לידע על כל אחד מי"ב חדשי השנה אם יהיה ליקוי החמה או ליקוי הירח באותו חודש ואם יהיה ליקוי אמיתי... ושאר פרטי הענינים". הספר מלווה אמצעי עזר להקל על הקליטה, כגון ציורים ולוחות. הוא נדפס בהסכמתו של הרה"ק רבי יצחק פרידמאן האדמו"ר מביאווש, נכד הצדיק מרז'ין. באותה שנה עצמה הדפיס שם את חיבורו בחכמת הגיאומטריה, המשלים במידה ידועה את חיבורו הקודם: "ספר מדה ברורה" לידע מדת שטחי עגולים וקוטרם... ומדת שטחי המרובעים והמשולשים.

אף על פי שרבי ראובן לנדא היתה לו ידיעה הגונה גם במדעים שמחוץ למדעי היהדות היה חסיד מובהק, כיאות לצאצא של הצדיק רבי ליב (הסבא) משפאלא, ז"ע אלו התנייחו. ואמנם חיבורו הבא "דגל מחנה ראובן" (טשרנובויץ תרמ"ד) מוכיח דבר זה אל נכון. הספר כולל דברי דרוש על מקראות ואגדות חז"ל בדרך החסידות.

השקפה טהורה

כדי להכיר במקצת השקפת עולמו בקשר לאורח החיים שעל ידיו לבחור בחינוך ילדיו, יש להביא את תוכנתו כלפי ההורים ששולחים את ילדיהם לבית הספר "ללמד אותם כתיבת ולשונות הגויים אשר עי"ז נתקלקלו בניהם מאמונת הש"ת... אשר ידוע הוא שהמלמדים שבבית הנ"ל הם אפיקורסים וכופרים בהש"ת והשגחתו. וגם הביכער אשר הם מלמדים לבניכם מהם הם מלאים אפיקורסות ובנך יבוא עי"ז לפרוק עול תורה ומצוות... ובכללם מצות כיבוד אב ואמו ואמו כבר אינם נחשבים אצלו לכלום... כי הוא מחזיק בדעתו שאביו ואמו הם שוטים ופזאים ואינם מבינים כלל, והוא חכם ובעל שכל הרבה יותר מהם... ובודאי תתחרט אח"כ על כל מה שעשית וגרמת לך בעצמך ולא יהי מי להושיע לך". את הספר הביא לדפוס גיסו של המחבר, רבי מתתיהו ב"ר יוסף לנדא, זמן קצר לאחר פטירת המחבר ביום כ"ט מנחם אב תרמ"ג. בסופו נדפס הספדו של גיסו המו"ל שנתקבל למלא מקומו ברבנות.

גם ספרו האחרון של רבי ראובן לנדא המוכיח את גדולתו גם בהלכה - ספר "שם עולם, כללים בדיני כתיבת שמות אנשים ונשים [בגיטין]- הספר מעוטר בהסכמה מהגאון הגדול רבי יצחק אהרן סג"ל אייטינגא אבד"ק לבוב, והגאון הגדון רבי יעקב וויידנפעלד אבד"ק הרימלוב

הספר מודפס עם הוספות בשם 'תוספות שם' מגיסו מתתיהו לנדא נדפס על ידי ר' מתתיהו לנדא (טשרנובויץ תר"ג) הוא הוסיף לחיבור ספר "תוספת שם", התופס כמעט מחצית מכמות הספר. ר' מתתיהו לנדא מספר בהקדמתו פרטים מאלפים על תהליך חיבור הספר המקורי והתוספת שלו, מתברר שהספר כבר היה מוכן אצל מחברו בשנת תרכ"ה, אך מחמת "חומר הנושא לא הסכימה דעתו הטהורה לקרבו למזבח הדפוס". כאשר בסוף ימיו נתן דעתו להדפיסו כבר יצא ספרו של רבי שלמה גאנצפריד "אהלי שם" באותו נושא. ויצויין כי המחבר, שלעת זקנתו כהו עיניו לא היה מסוגל להשוות את מסקנות ספרו לאלו שהוסיקו ב"אהלי שם" ולפיכך חילה פני שאעייין בספרו היטב הדק וגם בספר "אהלי שם" ולהוסיף דעת הגאון בעל "אהלי שם"... רק אחר פטירת המחבר קיים רבי מתתיהו לנדא את משאלת גיסו ונוסף לכך בדק גם את דעותיהם של שאר "גדולי הדור" שלא היו למראה עיני המחבר וכך נוצרה התוספת שלו. רבי מתתיהו לנדא רשם גם את "תולדותיו ומעשיו הטובים של אביו הגה"ח רבי יוסף לנדא בספר "תולדות יוסף (ברדיטשוב תרס"ח), נפטר בכ"ה שבט תרע"ז.

מהכיל. אוי לנו ואוי לנפשינו, כי הונף וכי הורם מאתנו עטרת ראשינו, פאר דורינו, ורוח אפינו נלכד בשחיתותינו, ועלה לשמים שיאו, ואותנו עזב ליגון ואנחה ולדאבון נפש. כן מפליג בשבחו בהקדמת הספר 'שם עולם' ז"ל: "רבת שבעה לו נפשו ינק משדי תרומות אאמו"ר הגאון זצ"ל בעמ"ח שו"ת ברכת יוסף אשר לא מש מתוך אהלו אודל של תורה ועבודה עד עת שקיבל המשרה על שכמו בכאן וכל ימיו ישב על התורה ועבודה בהרחבה במנוחת שלום ושלוו ובטח ומאם בכל תענוגי העולם וכל מגמתו ותשוקתו היה להגות בתורת ה' יומם ולילה עד אשר בערב ר"ח תמוז כ"ט לחודש בו ניתנה התורה שנת תרמ"ג נצחו העליונים ועלה לשמים שיאו..."

הרה"ק מלעווי זי"ע בדברי בקשה לטובתו של רבי ראובן

יצוין כי בספר 'אגרות הרב מאפטא' מופיעה אגרת [ע] שכתב הרה"ק מלעווי זי"ע אל הרה"ק רבי משולם זוסיא מזינקוב אודות הגדלת חלקו של רבי ראובן בירושת חותנו הגה"ק רבי יוסף לנדא זצוק"ל.

תמונות ומסמכים ארכיון מכון תורת אמת. דיברות האגודה למקומות הקדושים ברומניה

אודות מקום קברו בבארלעד

אודות מקום קברו ומנוחת כבודו מוצאים אנו בכתב העת מחזיקי הדת (טו תמוז תרמ"ג, 7) תחת הכותרת של ידיעות מהעיר פאדיטורק: "אוי לה לספינה שאבדה קברניטה, אהה, גדול כים שברינו, הנה אמרנו בצילי נחיה, קיווינו לאור ויבוא חושך, לעת מרפא והנה בעתה, כי אדמו"ר נקרא לעיר בארלאד ובחשכת ליל יום ד' שבו נתלו המאורות נטל המאור הגדול לסדר 'אוסף איש טהור' חק המחוקק חקה קחת תלמוד חכם קדוש (ר"ת חקת), הכוכבים אספו נגהם, והשמים לבשו קדרות, הארץ התמוטטה, הה' וארון אלקים לוקחה, עטרת ראשינו, צבי תפארתינו, עלה בסערה השמימה. השמועה לא טובה עשתה לה כנפים ותעוף אל האזנים, ביום ד' אז כהמס דונג מפני אש נמס לבבינו, נפלנו מלוא קומתינו לארץ, נפרצנו נפרץ, על פני פרץ, כל ראש גדוע, וכל לב קרוע, ומחדרי בטנינו נמלט שאלת מדוע?

נשבר כד על המבוע, במצב פרוע, ויסיד רעוע, ותיכף סגרו החניו במסגרות, וכמהר צפור אל פח, קמנו כולנו כאיש אחד, נער זקן וטף, ונסענו לעיר בארלאד, אלה ברכב אולה בסוסים, ורבים רגליים.

והגבירים דפה בקשו מאנשי בארלאד, כי יאותו ליתן להם רשיות, לקחת גוית המנוח, ולקברו בבית"ק דפה, ויהינו לתת לבעבור זה, סוף אלף פראנקס, אולם לשוא הי' יגיעתם, כי הרב דשם לא הסכים לזה, לבעבור שכבר הי' כרוי הקבר בגללו, ובמקלות רבבות עם הובל אל בית"ק דשם, ונמצא לו מנוח במבחר הקברים, ונהרי נחלי דמעות זרמו מעיני כל אחד, בקול תאניה ואניה, לאמר 'נעדר גאון תפארתינו, סר צלו מעלינו, תנצב"ה

הידיעה על ההסתלקות של רבי ראובן לנדא במכתב העת מחזיקי הדת בו מופיעה ההתדליות היכן לקברו

שער ספרו דגל מחנה ראובן שנדפס בטברנוביץ תרס"ד

שער ספרו מהלך הכוכבים שנדפס בטברנוביץ

המשך מעמוד 4

הרב דרב"ח כיוון עוד כוונה בזה, ופירוש אחר: אפילו הם אומרים משה אמת ותורתו אמת אבל הן - בני קרח - בדאין...

(זכרון מאיר)

אהרן הכהן ברוב ענוותנותו לא חשב שה' יבחר בו

והיה האיש אשר אבחר בו משהו יפרח (י. כד) אמר הרה"ק רש"י ממוד"ץ זי"ע: לעולם צריך האדם לדעת, שעדיין לא התחיל כלל בעבודה ה', רק עכשיו יקבל עליו עול העבודה, ואם לא עלה בידו יתחיל כל פעם מחדש, ויקבל עליו מהיום והלאה, ואם יוכשר בעיני השם יסייע לו ויהיה תמיד בספקות ובשפלות אולי מעתה יבחר בו ויקבלהו לעבוד לו. וכמו ששמעתי מאאמו"ר ז"ל עה"כ 'והיה האיש אשר אבחר בו משהו יפרח' הול"ל 'אשר בחרתי בו', כיון דקאי על אהרן הכהן אלא רמז בתיבת 'אבחר' ענין ספקות ושפלות עצמו של אהרן. היינו שאיננו בודאי ובבירור אצל עצמו, שיבחר בו הקב"ה ושיפרח משהו.

(תפארת ישראל - מוד"ץ)

עקב ענה יראת ד'

ויראו ויקחו איש משהו (י. כד) אמר הרה"ק רבי חיים מאיר יחיאל ממוגלינצא, נכדו של המגיד מקח"נ זי"ע: כתוב בפרשתן, שהקדוש ברוך הוא ציווה על הנשיאים שיתנו את מטותיהם באהל מועד, ומשה אהרן בתוך מטותם, והיה ממחרת והנה פרח משה וגו' ויראו ויקחו איש משהו. ויש להבין: למה מספרת לנו התורה שלקחו איש משהו אהרן לקח את משהו כדי להיות לאות 'לבני מרי', אבל שאר הנשיאים מה נפקא מינה לנו, אם לקחו, או לא לקחו, איש משהו אולם התורה מודיעה לנו בזה את גדול ענוות הצדק של הנשיאים, שמיהרו ולקחו איש משהו והראו לישראל ופרסמו הדבר לכול שמטותיהם לא פרחו, ושבהם לא בחר ד', וכל אחד מהם היה הולך ומכריז 'לא בי בחר ה', רק באהרן', שכן מידת האמת והענווה היתה בהם.

(יצוין כי בדבריו אלו נאמרו בעת ששבת את שבתו בצלו של הסב"ק מרח"ק בסאדיגורא, ומנהגו של רבינו הסב"ק שבסעודה שלישית לא יצא לנהל השו"ט בפני הציבור וישב בחדרו הק', הרה"ק ממוגלינצא ישב עם החסידים, והבינו מדברי קדשו שברוב ענוותנותו הוא מתכוין על עצמו...)

הצורך לתקן בעולם הזה היא נותנת חיים

האם תמנו לגוע (י. כח) הרה"ק הרבי רבי ברוך ממעזבז שאל את הרה"ק מאפטא: האם באתם כבר לשלימות והשיב הרה"ק מאפטא 'האם תמנו' אם באנו לשלימות 'לגוע' הרי נצטרך לילך מן העולם 'חסדי ה' כי לא תמנו' (איכה ג, כב).

(בוצינא דנהרא)

עבודת אהבה היא עבודת מתנה

ואתה ובניך אתה תשמו את כהנתכם... ועבדתם עבדת מתנה אתה את כהנתכם (י. כז) ידוע שעובד השם מאהבה או העבדות מתנה אצלו, והתלהבות והדביקות שיש לו הוא התענוג הכי גדול שיש לו. ואילו העובד השם מיראה או עבודתו בבחי' עבדות אצלו, שאינו מרגיש בתענוג. זה שמזהיר לנו כאן, שצריך לעבוד השם מאהבה וזהו 'עבודת מתנה אתה את כהנתכם' שיהיה קיום המצות אצלכם מתנה.

(תורת חסד - רבי אברהם מלוצק)